

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลวิจัย และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้จะเป็นการเสนอผลสรุปของการวิจัยครั้งนี้ ตลอดจนการอภิปราย และ
เสนอแนะตามลำดับ โดยมีวัตถุประสงค์และวิธีดำเนินการวิจัยโดยย่อดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรนักศึกษาวิชาทหาร
ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรนักศึกษาวิชาทหาร
ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย
ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร
นักศึกษาวิชาทหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร
จำนวน 91 โรงเรียน และกรมการรักษาดินแดน ซึ่งผู้ให้ข้อมูล คือ

- 1.1 ผู้บริหารโรงเรียนจำนวนโรงเรียนละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 91 คน
- 1.2 ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ จำนวนโรงเรียนละ 1 คน
รวมทั้งสิ้น 91 คน
- 1.3 หัวหน้าหมวดกิจกรรมนักเรียน จำนวนโรงเรียนละ 1 คน
รวมทั้งสิ้น 91 คน
- 1.4 ผู้กำกับนักศึกษาวิชาทหาร จำนวนโรงเรียนละ 1 คน
รวมทั้งสิ้น 91 คน

- 1.5 นักศึกษาวิชาทหาร ชายและหญิง ชั้นปีที่ 1 - 3 รวมทั้งสิ้น
596 คน
  - 1.6 ผู้บริหารกิจการนักศึกษาวิชาทหาร กรมการรักษาดินแดน
รวมทั้งสิ้น 50 คน
  - 1.7 ผู้ฝึกนักศึกษาวิชาทหาร กรมการรักษาดินแดน รวมทั้งสิ้น 57 คน
- รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 1,067 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แยกเป็น 5 ฉบับ คือ สำหรับผู้บริหารฝ่ายโรงเรียน (ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดกิจกรรมนักเรียน) ผู้กำกับนักศึกษาวิชาทหาร นักศึกษาวิชาทหาร ผู้บริหารกิจการนักศึกษาวิชาทหาร กรมการรักษาดินแดน และผู้ฝึกนักศึกษาวิชาทหาร กรมการรักษาดินแดน เพื่อสอบถามสภาพและปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรนักศึกษาวิชาทหาร ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) และแบบปลายเปิด (Open - ended)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยส่งและรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง และทางไปรษณีย์ โดยส่งแบบสอบถามไปทั้งสิ้น จำนวน 1,067 ฉบับ ได้รับกลับคืนจำนวน 929 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 87.07 เป็นแบบสอบถามของผู้บริหารโรงเรียน 69 ฉบับ ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ 73 ฉบับ หัวหน้าหมวดกิจกรรมนักเรียน 83 ฉบับ ผู้กำกับนักศึกษาวิชาทหาร 78 ฉบับ นักศึกษาวิชาทหาร 527 ฉบับ ผู้บริหารกิจการนักศึกษาวิชาทหาร กรมการรักษาดินแดน 47 ฉบับ ผู้ฝึกนักศึกษาวิชาทหาร 52 ฉบับ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ ของแบบสอบถามแล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ โดยใช้ความถี่และหาค่าร้อยละเป็นรายชื่อ และนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

ประกอบด้วย

- 4.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
- 4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรนักศึกษา
วิชาทหารในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร
- 4.3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรนักศึกษา
วิชาทหารในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
  - 1.1 ผู้บริหารฝ่ายโรงเรียน (ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่าย
วิชาการ และหัวหน้าหมวดกิจกรรม) ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 51-55 ปี
วุฒิมัธยมศึกษา ระดับปริญญาตรี ดำรงตำแหน่งต่ำกว่า 5 ปี ส่วนใหญ่ไม่เคยเข้าอบรม
ผู้กำกับนักศึกษาวิชาทหาร และไม่เคยเข้ารับฟังการชี้แจงของกรมการรักษาดินแดน
เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรนักศึกษาวิชาทหาร
  - 1.2 ผู้กำกับนักศึกษาวิชาทหารส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง
36-40 ปี วุฒิมัธยมศึกษา ระดับปริญญาตรี มีประสบการณ์ในการทำหน้าที่ผู้กำกับนักศึกษา
วิชาทหาร ระยะเวลา 5-10 ปี มีจำนวนคาบที่สอนวิชาอื่นนอกจากนักศึกษาวิชาทหาร
น้อยกว่า 15 คาบ และไม่มีหน้าที่อื่นนอกเหนือจากการสอนผู้กำกับนักศึกษาวิชาทหาร
ส่วนใหญ่เคยเข้ารับการฝึกอบรมผู้กำกับนักศึกษาวิชาทหาร และเข้าฟังการประชุมชี้แจง
ของกรมการรักษาดินแดนเกี่ยวกับการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรนักศึกษาวิชาทหาร
  - 1.3 นักศึกษาวิชาทหารส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุ 17 ปี กำลัง
ศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เป็นนักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 1 ได้รับเงินจากผู้ปกครอง
ในวันเรียนวิชาทหารวันละ 50 บาท เดินทางไปสถานที่เรียนวิชาทหารโดย
รถประจำทาง ใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง และเรียนในวันอาทิตย์ระหว่างเวลา
13.00 - 17.00 น. ที่ศูนย์ฝึกกำลังสำรอง ถนนวิภาวดีรังสิต ส่วนใหญ่เคยเข้าฟัง
การประชุมชี้แจง เรื่องการรับสมัครนักศึกษาวิชาทหาร

1.4 ผู้บริหารกิจการนักศึกษาวิชาทหาร กรมการรักษาดินแดนส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 46-50 ปี วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี วุฒิสถุศาสตรบัณฑิต วิชาทหาร ระดับหลักสูตรนายพัน ดำรงตำแหน่งนายทหารประจำกอง ระยะเวลาการ ดำรงตำแหน่งต่ำกว่า 5 ปี ส่วนใหญ่ไม่เคยเข้าประชุมหรืออบรมเกี่ยวกับการดำเนินการ เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรนักศึกษาวิชาทหาร

1.5 ผู้ฝึกนักศึกษาวิชาทหาร กรมการรักษาดินแดนทั้งหมดเป็นเพศชาย อายุระหว่าง 41-45 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี วุฒิสถุศาสตรบัณฑิต วิชาทหาร จบหลักสูตรโรงเรียนนายสิบทหารบก ระยะเวลาดำรงตำแหน่งต่ำกว่า 5 ปี ปฏิบัติ หน้าที่อื่นนอกเหนือจากการสอนนักศึกษาวิชาทหาร ส่วนใหญ่เคยเข้าอบรมการฝึกและสอน นักศึกษาวิชาทหาร

2. สภาพการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรนักศึกษาวิชาทหาร ใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

2.1 การเตรียมการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรนักศึกษา วิชาทหาร

การกำหนดนโยบายในการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร โรงเรียนส่วนใหญ่กำหนดนโยบายของโรงเรียนในการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร โดยยึดหลักการเกี่ยวกับความสอดคล้องกับนโยบายของกรมการรักษาดินแดน ส่วน กรมการรักษาดินแดนกำหนดนโยบายในการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร โดยยึด หลักการสนองนโยบายของกระทรวงกลาโหม

การวางแผนการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรนักศึกษา วิชาทหาร โรงเรียนส่วนใหญ่มีการวางแผนโดยยึดหลักความสอดคล้องกับแผนงานของ กรมการรักษาดินแดน ผู้มีส่วนร่วมส่วนใหญ่คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนสำหรับผู้ที่กำกับนักศึกษา วิชาทหารมีส่วนร่วมในการประสานงาน สำหรับการวางแผนของกรมการรักษาดินแดน ในการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรยึดหลักความสอดคล้องกับนโยบายของกองทัพบก และผู้ฝึกนักศึกษาวิชาทหารมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับความพร้อมด้านบุคลากร วัสดุ อุปกรณ์ อาคารสถานที่

การเตรียมประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของโรงเรียน ส่วนใหญ่มีการเตรียมประสานงานโดยผู้บริหารมอบหน้าที่ประสานงานให้ผู้ที่มีความถนัด และความสมัครใจใช้เวลาแก่เจ้าหน้าที่ให้เพียงพอ อำนวยความสะดวกในการประสานงาน ผู้กำกับนักศึกษาวิชาทหารเป็นผู้มีหน้าที่ประสานงานกับกรมการรักษาดินแดน โดยเข้าร่วมประชุมรับทราบนโยบายและแผนงานของกรมการรักษาดินแดน ส่วนกรมการรักษาดินแดนมีการแจ้งข่าวความเคลื่อนไหวทุกครั้งไปยังทุกสถานศึกษาและมีการประกาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงของกรมการรักษาดินแดน

การเตรียมบุคลากรเพื่อทำหน้าที่ผู้กำกับนักศึกษาวิชาทหารโรงเรียน ส่วนใหญ่มีการเตรียมบุคลากรเพื่อทำหน้าที่ผู้กำกับนักศึกษาวิชาทหาร โดยผู้บริหารเป็นผู้พิจารณาเลือกและชี้คหคักการพิจารณาบุคลากรที่มีประสพการณ มีควมสมัครใจและมี ความสามารถในการประสานงาน ผู้กำกับนักศึกษาวิชาทหารส่วนใหญ่ จะเป็นผู้ให้ข้อมูลของบุคลากรภายในโรงเรียนเกี่ยวกับ วุฒิ ความสมัครใจ และประสพการณ

การรับสมัครนักศึกษาวิชาทหาร โรงเรียนส่วนใหญ่มีการเตรียมรับสมัครนักศึกษาวิชาทหาร โดยผู้บริหารเตรียมการประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับนักเรียนเตรียมบุคลากรเพื่ออำนวยความสะดวกในการสมัคร ผู้กำกับนักศึกษาวิชาทหารประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับนักเรียนเกี่ยวกับการสมัคร เตรียมเอกสารการสมัคร และประสานงานกับฝ่ายวิชาการเพื่อความสะดวกเกี่ยวกับเวลาที่นักเรียนต้องใช้ในการสมัคร สำหรับกรมการรักษาดินแดนมีการวางแผนการรับสมัครประชุมชี้แจงการรับสมัครแก่ผู้ประสานงานจากสถานศึกษาต่าง ๆ ประชุมคณะกรรมการรับสมัคร เตรียมเอกสารและอุปกรณ์ในการรับสมัคร ผู้ฝึกนักศึกษาวิชาทหารส่วนใหญ่เป็นเจ้าหน้าที่รับสมัคร และจัดสถานที่

การเตรียมเครื่องแบบนักศึกษาวิชาทหาร นักศึกษาวิชาทหารส่วนใหญ่จัดหาเครื่องแบบเองโดยใช้แบบจากเอกสารของกรมการรักษาดินแดน มีนักศึกษาวิชาทหารบางส่วนที่โรงเรียนช่วยจัดหาเครื่องแบบให้ โดยเรียกเก็บเงินจากนักศึกษาวิชาทหาร

การเตรียมจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารกิจการนักศึกษาวิชาทหารกรมการรักษาดินแดน มีการเตรียมจัดการเรียนการสอนโดยชี้คหคักความพร้อมของกรมการรักษาดินแดน ด้านบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ และชี้คหคักความพร้อม

ของสถานศึกษา ความสะดวกเรื่องเอกสาร เวลาเรียน อาคารสถานที่

การเตรียมจัดครูเข้าสอน ผู้บริหารกิจการนักศึกษาวิชาทหาร กรมการรักษาดินแดน มีการเตรียมจัดครูเข้าสอนโดยยึดหลักการจัดตามประสบการณ์ ความถนัดและวิชาเอก ส่วนผู้ฝึกนักศึกษาวิชาทหารมีส่วนร่วมโดยให้ข้อมูลบุคลากรผู้สอน เกี่ยวกับวุฒิ ความสนใจ ประสบการณ์ และเสนอแนะแนวทางการเตรียมจัดอบรมผู้สอน

การเตรียมเอกสารประกอบหลักสูตร กรมการรักษาดินแดนจัดตั้ง คณะกรรมการจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตร และผู้สอนแต่ละวิชา ร่วมกันจัดทำเอกสาร บางส่วน สำหรับหนังสือเรียนกรมการรักษาดินแดนจัดทำแจกนักศึกษาวิชาทหาร โดยเรียก เก็บเงินคนละ 200 บาท

การเตรียมสื่อ อุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน ผู้บริหารฝ่าย โรงเรียนและผู้กำกับนักศึกษาวิชาทหารไม่มีส่วนร่วมในการเตรียมสื่อ อุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน แต่ผู้บริหารกิจการนักศึกษาวิชาทหาร กรมการรักษาดินแดนเป็นผู้จัด เตรียมเอกสารประกอบการเรียนการสอน จัดงบประมาณสำหรับสื่อ อุปกรณ์และจัดบริการ สื่ออุปกรณ์ให้แก่ครูผู้ฝึก

การเตรียมสถานที่ที่ใช้สอนและฝึก กรมการรักษาดินแดนเป็นผู้ ดำเนินการเตรียมสถานที่ที่ใช้สอนและฝึก โดยใช้สถานที่ของกรมการรักษาดินแดนตาม ศูนย์ฝึกต่าง ๆ และใช้สถานที่ของหน่วยงานอื่นเป็นบางครั้ง บุคลากรผู้ทำหน้าที่เตรียม สถานที่ที่ใช้สอนและฝึก ได้แก่ผู้บริหารศูนย์ฝึกต่าง ๆ และผู้ฝึกนักศึกษาวิชาทหาร

การเตรียมบริการแนะแนว โรงเรียนส่วนใหญ่มีการเตรียมบริการ แนะแนวสำหรับนักเรียนที่สนใจสมัครเข้าเป็นนักศึกษาวิชาทหาร โดยผู้บริหารจัดบุคลากร ให้ทำหน้าที่แนะแนว และจัดประชุมให้ความรู้แก่ครูในการแนะแนวเกี่ยวกับการเป็น นักศึกษาวิชาทหาร

การเตรียมการวัดผลประเมินผลตามหลักสูตรนักศึกษาวิชาทหาร กรมการรักษาดินแดน มีการเตรียมการวัดผลประเมินผลตามหลักสูตร โดยแต่งตั้ง เจ้าหน้าที่รับผิดชอบวัดผลประเมินผล และจัดประชุมปฏิบัติการฝึกอบรมให้ความรู้แก่ครู ผู้สอนเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผล

การเตรียมการประเมินผลการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร
โรงเรียนส่วนใหญ่มีการเตรียมประเมินผลการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรโดย
กำหนดให้บุคลากร นักศึกษาวิชาทหาร เป็นผู้รับผิดชอบสำหรับกรมการรักษาดินแดน มีการ
เตรียมการประเมินผลการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร โดยกำหนดให้ผู้รับผิดชอบ
ทำหน้าที่ ได้แก่ คณะกรรมการจัดทำข้อสอบและประเมินผล หัวหน้ากลุ่มวิชา และผู้บริหาร
ศูนย์ฝึก

2.2 การดำเนินการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรนักศึกษาวิชาทหาร

การรับสมัครนักศึกษาวิชาทหาร ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นผู้
กำหนดให้บุคลากรจากโรงเรียนไปดูแลนักเรียนในการสมัครเป็นนักศึกษาวิชาทหาร
ผู้กำกับนักศึกษาวิชาทหารทำหน้าที่จัดหาใบสมัครให้นักเรียน ไปดูแลนักเรียนในขณะที่สมัคร
ลงนามในใบสมัคร และช่วยแก้ปัญหาบางประการที่เกิดขึ้นในขณะที่สมัคร ส่วนนักเรียนเป็น
ผู้กรอกข้อความในใบสมัครด้วยตนเอง มีผู้ปกครองลงชื่อและไปสมัครด้วยตนเองตาม
สถานที่ที่กำหนด สำหรับผู้บริหารกิจการนักศึกษาวิชาทหาร กรมการรักษาดินแดน
ดำเนินการให้การรับสมัครเป็นไปตามวัตถุประสงค์และนโยบายของการรับสมัคร โดยจัด
ให้สถานที่รับสมัครพร้อมและเพียงพอในการบริการเจ้าหน้าที่รับสมัครให้มีจำนวนเพียงพอ
บริการ จัดอุปกรณ์ เอกสารให้พร้อมเพียงพอ จัดให้ผู้สมัครเข้าใจระเบียบวิธีการสมัคร
ตลอดจนจัดงบประมาณที่ใช้ในการรับสมัครให้เพียงพอ ส่วนผู้ฝึกนักศึกษาวิชาทหารมีส่วน
ร่วมโดยเป็นเจ้าหน้าที่รับสมัครและจัดสถานที่

การนำหลักสูตรไปใช้ ผู้บริหารกิจการนักศึกษาวิชาทหาร

กรมการรักษาดินแดนมีการดำเนินการให้ผู้ฝึกนักศึกษาวิชาทหาร สามารถนำหลักสูตรไปใช้
ได้อย่างถูกต้องโดยจัดประชุมปฏิบัติการ ฝึกอบรมให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนำ
หลักสูตรไปใช้ ส่งเสริมให้ผู้ฝึกจัดทำแนวการสอน แผนการสอน จัดหาคู่มือการใช้หลักสูตร
คู่มือการวัดผลประเมินผลให้แก่ครู

การจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารกิจการนักศึกษาวิชาทหาร

กรมการรักษาดินแดน ส่งเสริมให้ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุด
มุ่งหมายของหลักสูตรโดยยึดผู้เรียนเป็นหลัก มีวิธีการสอนหลายวิธีซึ่งส่วนใหญ่ใช้วิธีสอน
แบบบรรยาย สำนึก ใช้สถานการณ์จำลอง แบบแก้ปัญหาและสอนตามระเบียบวินัยประเพณี

ของทหารตลอดจนส่งเสริมให้มีการสังเกตการสอนสำหรับนักศึกษาวิชาทหารมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน โดยตั้งใจให้การบรรยายของอาจารย์ผู้สอน บันทึกตามคำบรรยายตลอดจนปฏิบัติตามคำสั่งในช่วงฝึกภาคสนาม

การใช้สื่อ อุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน โรงเรียนไม่มีส่วนร่วมส่งเสริมในด้านนี้ กรมการรักษาดินแดนส่งเสริมให้ผู้สอนใช้สื่อ อุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน โดยส่งเสริมให้มีการสาธิตการสอนในกลุ่มวิชาเมื่อมีการใช้สื่อ อุปกรณ์ใหม่ และเชิญผู้ทรงคุณวุฒิมาให้คำแนะนำในการใช้สื่อ อุปกรณ์เพื่อให้สามารถใช้สื่อ อุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับอายุ และสติปัญญาของผู้เรียน อุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอนมีทั้งของจริงและเลียนแบบ

การจัดสถานที่ที่ใช้สอนและฝึก กรมการรักษาดินแดนเป็นผู้จัดให้นักศึกษาวิชาทหารตามสถานที่ที่กรมการรักษาดินแดนกำหนดไว้ และในบางส่วนเรียนในโรงเรียนของนักศึกษาวิชาทหาร

การวัดผลประเมินผลตามหลักสูตรนักศึกษาวิชาทหาร โรงเรียนไม่มีส่วนส่งเสริมการวัดผลประเมินผล ผู้บริหารกิจการนักศึกษาวิชาทหาร กรมการรักษาดินแดนให้คำปรึกษาและแนะนำแก่ครูผู้สอนเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผล ผู้ฝึกนักศึกษาวิชาทหารส่วนใหญ่ใช้วิธีการวัดผลหลายวิธี มีการวัดผลเมื่อจบชั่วโมง จบบทเรียน และจบภาคเรียน รายงานผลการวัดผลประเมินผลให้โรงเรียนทราบ และนำผลวิเคราะห์มาปรับปรุงการเรียนการสอน

การบริการแนะแนวโรงเรียนส่วนใหญ่มีการแนะแนวเกี่ยวกับนักศึกษาวิชาทหาร ผู้บริหารโรงเรียนจัดบุคลากรรับผิดชอบแนะแนวการเรียนการสอน วิชานักศึกษาวิชาทหาร จัดเวลาสำหรับการแนะแนว และจัดเอกสารแนะแนวการเป็นนักศึกษาวิชาทหาร

การนิเทศและติดตามผล โรงเรียนส่วนใหญ่กำหนดให้อาจารย์ผู้ทำหน้าที่ผู้กำกับนักศึกษาวิชาทหาร และหัวหน้าหมวดกิจกรรมเป็นผู้รับผิดชอบในการนิเทศติดตามผลการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรนักศึกษาวิชาทหาร

2.3 การติดตามประเมินผลการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร นักศึกษาวิชาทหาร

การติดตามประเมินผลการเตรียมการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรนักศึกษาวิชาทหาร โรงเรียนส่วนใหญ่มีการติดตามประเมินผลการเตรียมการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรนักศึกษาวิชาทหาร โดยผู้บริหารฝ่ายโรงเรียนสอบถามจากอาจารย์ผู้กำกับนักศึกษาวิชาทหาร นักศึกษาวิชาทหารและหัวหน้าหมวดกิจกรรม ส่วนผู้กำกับนักศึกษาวิชาทหารส่วนใหญ่ สอบถามนักศึกษาวิชาทหาร ผู้ฝึกนักศึกษาวิชาทหารและผู้บริหารกิจการนักศึกษาวิชาทหาร สำหรับนักศึกษาวิชาทหาร เป็นผู้ให้ข้อมูลโดยตอบแบบสอบถามให้คำสัมภาษณ์ และถูกสังเกตโดยผู้ประเมิน กรมการรักษาดินแดนมีการติดตามประเมินผลการเตรียมการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรนักศึกษาวิชาทหาร โดยสอบถามจากผู้บริหารกิจการนักศึกษาวิชาทหาร ผู้ฝึกนักศึกษาวิชาทหาร นักศึกษาวิชาทหาร ศึกษาข้อมูลจากแผนปฏิบัติงาน และสรุปรายงานผลการเตรียมการ

การติดตามผลการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรนักศึกษาวิชาทหาร โรงเรียนส่วนใหญ่มีการติดตามผลการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรโดยผู้บริหารส่วนใหญ่สอบถามบุคลากรผู้เกี่ยวข้อง ตั้งเกศบุคคลากรผู้เกี่ยวข้อง และศึกษาเอกสารสรุปผลการปฏิบัติงาน ส่วนผู้กำกับนักศึกษาวิชาทหารให้สัมภาษณ์นักศึกษาวิชาทหาร และนักศึกษาวิชาทหารมีส่วนร่วมในการติดตามผลการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรโดยเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ให้คำสัมภาษณ์ และถูกสังเกตจากผู้ประเมินผลสำหรับกรมการรักษาดินแดนมีการติดตามผลการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรนักศึกษาวิชาทหาร โดยผู้บริหารกิจการนักศึกษาวิชาทหารสอบถามผู้สอนและศึกษาเอกสารสรุปรายงานผลการปฏิบัติงาน ตลอดจนสังเกตการปฏิบัติงานของผู้รับผิดชอบ ผู้ฝึกนักศึกษาวิชาทหารมีการสอบถาม ตั้งเกศบุคคลากรผู้เกี่ยวข้อง จัดประชุมชี้แจงผลการปฏิบัติงาน และศึกษาเอกสารสรุปผลการปฏิบัติงาน กรมการรักษาดินแดนได้กำหนดบุคลากรในการติดตามผล ได้แก่ ผู้สอน หัวหน้ากลุ่มวิชา และคณะกรรมการติดตามผล

การประเมินผลการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรนักศึกษาวิชาทหาร โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีการประเมินผลการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรนักศึกษาวิชาทหาร ส่วนกรมการรักษาดินแดนมีการประเมินผลการดำเนินการเกี่ยวกับ

การใช้หลักสูตรนักศึกษาวิชาทหาร โดยมีการประเมินผลการเตรียมการดำเนินการ
 เกี่ยวกับการใช้หลักสูตร ประเมินผลการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประเมินผล
 การติดตามผลการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร

3. ปัญหาการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรนักศึกษาวิชาทหารใน
 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

3.1 ปัญหาการเตรียมการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรนักศึกษา
 วิชาทหาร

การเตรียมการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร ปัญหาที่ผู้บริหาร
 โรงเรียนส่วนใหญ่พบคือ บุคลากรที่ทำหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้
 หลักสูตรมีจำนวนไม่เพียงพอ ครูผู้สอนไม่เพียงพอและการประสานงานระหว่างหน่วยงาน
 ยังไม่ดีเท่าที่ควร ผู้กำกับนักศึกษาวิชาทหารส่วนใหญ่มีปัญหา เนื่องจากวัสดุ อุปกรณ์
 อาคารสถานที่ไม่เพียงพอ บุคลากรผู้ทำหน้าที่จัดการเรียนขาดความเอาใจใส่ และนักศึกษา
 วิชาทหารขาดความสนใจ

การจัดเตรียมบุคลากร โรงเรียนส่วนใหญ่ตอบว่าไม่มีปัญหา ส่วน
 กรมการรักษาดินแดนมีปัญหาในการจัดเตรียมบุคลากรเนื่องจาก ครูผู้สอนมีจำนวนไม่
 เพียงพอ ครูขาดความรู้เกี่ยวกับวิธีสอน และจัดครูไม่ตรงตามวุฒิและประสบการณ์

การเตรียมการรับสมัคร ปัญหาที่นักศึกษาวิชาทหารพบคือ สถานที่
 ไม่สะดวกแออัด การจัดสถานที่ทำให้เกิดความสับสน และเอกสารการรับสมัครไม่ชัดเจน
 บางข้อความปัญหาที่ผู้บริหารกิจการนักศึกษาวิชาทหาร กรมการรักษาดินแดนพบคือ วัสดุ
 อุปกรณ์ไม่เพียงพอ สถานที่รับสมัครไม่เพียงพอและเจ้าหน้าที่รับสมัครมีจำนวนไม่เพียงพอ

การเตรียมเอกสารหลักสูตร วัสดุหลักสูตร หนังสือเรียน
 โรงเรียนส่วนใหญ่ตอบว่าไม่มีปัญหา ผู้บริหารกิจการนักศึกษาวิชาทหาร
 กรมการรักษาดินแดน พบปัญหาเนื่องจากวัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอ และครูขาดความรู้ความ
 เข้าใจในการเตรียมเอกสารประกอบหลักสูตร ผู้ที่กักนักศึกษาวิชาทหารมีปัญหา เนื่องจาก
 วัสดุ อุปกรณ์ไม่เพียงพอและครูขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดเตรียมเอกสารหลักสูตร
 วัสดุหลักสูตร

การเตรียมสื่อการเรียนการสอน ผู้กำกับนักศึกษาวิชาทหารส่วนใหญ่
ตอบว่าไม่มีปัญหา ผู้บริหารกิจการนักศึกษาวิชาทหาร กรมการรักษาดินแดนพบปัญหา
เนื่องจากวัสดุ อุปกรณ์ที่จะทำสื่อการสอนไม่เพียงพอและครูขาดความรู้ความเข้าใจในการ
จัดทำสื่อ อุปกรณ์ สำหรับผู้ฝึกนักศึกษาวิชาทหารมีปัญหานี้เนื่องจาก วัสดุ อุปกรณ์ที่จัดทำสื่อ
การสอนไม่เพียงพอและครูขาดความรู้ความเข้าใจในการทำสื่อ อุปกรณ์ประกอบการเรียน
การสอน

การเตรียมสถานที่ที่ใช้สอนและฝึก โรงเรียนมีปัญหานี้เนื่องจากการ
ประสานงานระหว่างหน่วยงานยังไม่ดีเท่าที่ควร การจัดทำตารางสอนยังไม่สะดวกต่อการส่ง
นักเรียนไปฝึกและนักเรียนขาดความสนใจ ส่วนกรมการรักษาดินแดน พบปัญหานี้เนื่องจาก
อาคารสถานที่ยังไม่เพียงพอ การประสานงานระหว่างหน่วยงานยังไม่ดีพอ และนักเรียน
ขาดความสนใจ

การเตรียมบริการแนะแนว ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ตอบว่า
ไม่มีปัญหา ส่วนผู้บริหารโรงเรียนที่พบปัญหานี้เนื่องจากขาดการวางแผนการปฏิบัติงาน
แนะแนวบุคลากรที่รับผิดชอบแนะแนวมีจำนวนไม่เพียงพอ และโรงเรียนไม่ได้จัดประชุม
อบรมเกี่ยวกับการจัดบริการแนะแนว

การเตรียมการประเมินผลการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร
นักศึกษาวิชาทหาร ผู้บริหารฝ่ายโรงเรียน ผู้กำกับนักศึกษาวิชาทหาร ผู้บริหารกิจการ
นักศึกษาวิชาทหาร กรมการรักษาดินแดนและผู้ฝึกนักศึกษาวิชาทหาร กรมการรักษาดินแดน
ส่วนใหญ่ตอบว่าไม่มีปัญหา

3.2 ปัญหาการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรนักศึกษาวิชาทหาร

ปัญหาการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรโรงเรียนส่วนใหญ่
ตอบว่าไม่มีปัญหาการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรนักศึกษาวิชาทหาร

การรับสมัครนักศึกษาวิชาทหารมีปัญหานี้เนื่องจากสภาพร่างกายไม่ได้
ตามขนาดกำหนด งบประมาณส่วนตัวไม่อำนวย และไม่ผ่านการทดสอบบางสถานี
กรมการรักษาดินแดนมีปัญหานี้เนื่องจากผู้สมัครไม่มีความพร้อม ไม่รักษาเวลาในการสมัคร

ไม่ทำตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในวิธีการรับสมัคร และอาจารย์ผู้กำกับนักศึกษาวิชาทหาร
ดูแลนักเรียนยังไม่ดีพอ

การนำหลักสูตรไปใช้ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ตอบว่าไม่มีปัญหา
ในการส่งเสริมให้มีการนำหลักสูตรไปใช้ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ผู้บริหารกิจการ
นักศึกษาวิชาทหาร กรมการรักษาดินแดน และผู้ฝึกนักศึกษาวิชาทหารส่วนใหญ่ตอบว่าไม่มี
ปัญหาเช่นกัน

การจัดการเรียนการสอน ผู้กำกับนักศึกษาวิชาทหารและนักศึกษา
วิชาทหารส่วนใหญ่ตอบว่าไม่มีปัญหา ผู้บริหารกิจการนักศึกษาวิชาทหาร
กรมการรักษาดินแดน และผู้ฝึกนักศึกษาวิชาทหาร พบปัญหาเนื่องจากเอกสารค้นคว้าไม่
เพียงพอ

การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร พบปัญหาเนื่องจากผู้ฝึกมีจำนวน
ไม่เพียงพอ ขาดงบประมาณในการจัดหาผู้ฝึก และการประสานงานระหว่างหน่วยงานยังไม่
เพียงพอ

การใช้สื่ออุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนนักศึกษาวิชาทหาร
พบปัญหาเนื่องจาก อุปกรณ์ไม่เพียงพอกับนักศึกษาวิชาทหาร และสื่ออุปกรณ์มีสภาพไม่พร้อม
ในการทดลองใช้ ผู้บริหารกิจการนักศึกษาวิชาทหาร กรมการรักษาดินแดนมีปัญหาใน
การส่งเสริมให้ครูผู้สอนใช้สื่อ อุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน เนื่องจากวัสดุอุปกรณ์
มีจำนวนไม่เพียงพอ ไม่มีการส่งเสริมให้ครูใช้สื่อการสอนอย่างจริงจัง และครูขาด
ความรู้เรื่องการใช้สื่อการสอน

การใช้สถานที่ที่สอนและฝึกนักศึกษาวิชาทหาร ผู้บริหารโรงเรียน
ส่วนใหญ่ตอบว่าไม่มีปัญหา ผู้กำกับนักศึกษาวิชาทหารมีปัญหา เนื่องจากสถานที่เรียนและฝึก
อยู่ไกลจากโรงเรียน และไม่สามารถดูแลนักศึกษาวิชาทหารได้ทั่วถึง ส่วนนักศึกษา
วิชาทหาร ผู้บริหารกิจการนักศึกษาวิชาทหาร กรมการรักษาดินแดนและผู้ฝึกนักศึกษา
วิชาทหารส่วนใหญ่ตอบว่าไม่มีปัญหา

3.3 ปัญหาการติดตามประเมินผลการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร
นักศึกษาวิชาทหาร

การติดตามประเมินผลการเตรียมการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้
 หลักสูตรนักศึกษาวิชาทหาร โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาในการติดตามประเมินผล
 การเตรียมการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรนักศึกษาวิชาทหาร ส่วน
 กรมการรักษาดินแดน ผู้บริหารกิจการนักศึกษาวิชาทหาร และผู้ฝึกนักศึกษาวิชาทหาร
 ส่วนใหญ่ตอบว่าไม่มีปัญหา

การติดตามประเมินผลการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร
 นักศึกษาวิชาทหาร ผู้บริหารฝ่ายโรงเรียน ผู้กำกับนักศึกษาวิชาทหาร นักศึกษาวิชาทหาร
 ผู้บริหารกิจการนักศึกษาวิชาทหาร กรมการรักษาดินแดน และผู้ฝึกนักศึกษาวิชาทหาร
 ส่วนใหญ่ตอบว่าไม่มีปัญหา

การอภิปรายผลการวิจัย และขอเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งนี้

จากผลการวิจัย มีข้อค้นพบเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินการเกี่ยวกับการ
 การใช้หลักสูตรนักศึกษาวิชาทหาร ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา
 กรุงเทพมหานคร ที่ผู้วิจัยเห็นว่าน่าสนใจสมควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การเตรียมการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรนักศึกษาวิชาทหาร

สภาพการเตรียมการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร

ในขั้นตอนการเตรียมการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร มีสภาพการเตรียม
 การดำเนินการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรที่น่าสนใจนำมาอภิปราย ดังนี้

การกำหนดนโยบาย ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมีการกำหนดนโยบายในการ
 ดำเนินการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรนักศึกษาวิชาทหาร โดยยึดหลักความสอดคล้องกับ
 นโยบายของกรมการรักษาดินแดน ซึ่งกรมการรักษาดินแดนมีการกำหนดนโยบาย โดยยึด
 หลักการสนองนโยบายของกองทัพบก (กองทัพบก , 2533) ซึ่งต้องมีความรักใคร่
 ห่วงแทนต่อแผ่นดินและต้องมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม นโยบายนี้มีแนวทางสอดคล้องกับ
 วัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมนักเรียน ซึ่งจัดเพื่อก่อให้เกิดวินัยที่ดี ส่งเสริมให้
 นักเรียนเคารพกฎข้อบังคับต่าง ๆ ในสังคมที่ตนอยู่และวางตนได้ดีในสังคม
 (นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ , 2518) การใช้หลักสูตรนักศึกษาวิชาทหาร ซึ่งเป็นกิจกรรม
 นักเรียนจึง เป็นกิจกรรมที่สนองความต้องการของโรงเรียนและสังคม

การวางแผน ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนวางแผนการดำเนินการเกี่ยวกับ
การใช้หลักสูตรนักศึกษาวิชาทหาร โดยยึดหลักความสอดคล้องกับแผนงานของ
กรมการรักษาดินแดน ผู้ประสานงานคือผู้กำกับนักศึกษาวิชาทหาร กรมการรักษาดินแดน
มีการวางแผนให้สอดคล้องกับนโยบายของกองทัพบก โดยผู้ฝึกนักศึกษาวิชาทหารเป็นผู้
ให้ข้อมูลความพร้อมด้านบุคลากร วัสดุ อุปกรณ์ อาคารสถานที่ ซึ่งสอดคล้องกับความ
คิดเห็นของ ราชารอย ชิงห์ (2512) ซึ่งกล่าวว่า การวางแผนต้องมีการเตรียม
เก็บข้อมูลทางสถิติที่ทันสมัยให้ครบถ้วน

การเตรียมบุคลากร ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ได้หา
ข้อมูลเกี่ยวกับวุฒิ ความสนใจ ประสบการณ์ของบุคลากรในโรงเรียน และคัดเลือก
บุคลากรเพื่อทำหน้าที่ผู้กำกับนักศึกษาวิชาทหารตามประสบการณ์ ความสมัครใจและความ
สามารถในการประสานงาน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วสุเมที อิ่มแก้ว (2531)
วิเชียร ภูสุวรรณ (2532) เขียดชัย เขียวสุทธิ (2533) ลักขณา คำตรง
(2533) พบว่าการเตรียมบุคลากรผู้เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรโรงเรียนส่วนใหญ่
มีการสำรวจความพร้อมของอาจารย์โดยพิจารณาจากวุฒิการศึกษา ความสามารถ
เฉพาะตัวและประสบการณ์ในการทำงาน

การเตรียมการรับสมัคร ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ได้ประสานงาน
กับกรมการรักษาดินแดนและได้จัดประชุมชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจการรับสมัคร และเตรียม
เอกสารจัดเวลาให้นักเรียนไปสมัครตามวัน เวลา และสถานที่ที่กรมการรักษาดินแดน
กำหนดส่วนกรมการรักษาดินแดนได้ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจแก่ผู้ประสานงานจาก
โรงเรียน คณะกรรมการรับสมัครเตรียมเอกสารและสถานที่ในการรับสมัคร ซึ่งเป็นการ
นำแผนงานลงไปสู่การปฏิบัติ สอดคล้องกับ สมบูรณ์ พรหมภาพ (2521) กล่าวถึง
การจะปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จมีวิธีการปฏิบัติหลายวิธี เช่น

1. การจัดทำแผนผัง และการกำหนดหน้าที่การงานให้แก่ชัดเจนไป ทำให้
ทุกคนมองเห็นและเข้าใจได้ง่าย
2. จัดให้มีระบบการติดต่อที่มีประสิทธิภาพ
3. การจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อให้เกิดการประสานงานขึ้นภายในองค์กร
4. จัดให้มีการประชุมสัมมนาอยู่เสมอ

5. จัดให้มีการฝึกอบรม
6. จัดให้มีหน่วยแนะนำทางวิชาการ
7. การประสานงานโดยวิธีการทางงบประมาณ
8. การจัดตั้งเจ้าหน้าที่ติดต่อโดยเฉพาะ

การเตรียมจัดการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า กรมการรักษาดินแดน ยึดหลักความพร้อม ของบุคลากร วัสดุ อุปกรณ์ อาคารสถานที่ ส่วนโรงเรียนยึดหลัก ความพร้อมของเอกสาร เวลาเรียน อาคารสถานที่ สอดคล้องกับแนวทางการจัด การเรียนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ (2526) ซึ่งเป็นการให้ความพร้อมในเรื่อง สื่อการเรียน แหล่งวิชาการ การค้นคว้า และตัวอย่างการสอน

การเตรียมจัดครูเข้าสอน ผลการวิจัยพบว่ากรมการรักษาดินแดนหาข้อมูลผู้สอน เกี่ยวกับ วุฒิ ความสนใจ ประสบการณ์ แนวทางการจัดครูผู้สอน แล้วยึดหลักการจัดครู เข้าสอนตามวิชาเอก ความถนัด และประสบการณ์สอดคล้องกับแนวทางการพิจารณา จัดครูเข้าสอนของกระทรวงศึกษาธิการ (2526) ซึ่งจัดครูเข้าสอนตามวิชาเอกตาม ความสนใจและประสบการณ์

การเตรียมเอกสารประกอบหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า กรมการรักษาดินแดน ไล้ตั้งคณะกรรมการจัดทำและเรียกเก็บเงินร่วมกับอาสาสมัครในราคา 200 บาท สำหรับ นักศึกษาวิชาทหารแต่ละคน และผู้สอนแต่ละวิชาได้จัดทำเอกสารประกอบหลักสูตรขึ้น บางส่วน ซึ่งการเตรียมเอกสารประกอบหลักสูตรทำให้การนำหลักสูตรไปใช้ มีผลสำเร็จ มากขึ้นจนถึงที่ สังกัด อุทรานันท์ (2528) กล่าวว่า เอกสารประกอบหลักสูตรเป็น เอกสารที่อธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับรายละเอียดต่าง ๆ ของหลักสูตรเพื่อให้การนำหลักสูตร ไปใช้ได้ผลตามความมุ่งหมาย

การเตรียมสื่อ อุปกรณ์ ผลการวิจัยพบว่า กรมการรักษาดินแดนมีการจัด เตรียมบริการเอกสาร งบประมาณ สื่ออุปกรณ์ ประกอบการเรียนการสอนซึ่งจะให้ ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถ สติปัญญาทั้งที่กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2522) ได้กล่าวไว้ว่า สื่อการเรียนการสอน หมายถึง สื่อที่จะเอื้อต่อการศึกษาเล่าเรียนของ นักเรียนคือ ช่วยให้เกิดความรู้ ทักษะ ทักษะ และกิจนิสัยที่พึงประสงค์

การเตรียมสถานที่สอนและฝึกนักศึกษาวิชาทหาร ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหาร
กิจการนักศึกษาวิชาทหาร กรมการรักษาดินแดน และผู้ฝึกนักศึกษาวิชาทหารรับผิดชอบ
จัดเตรียมสถานที่สอนและฝึกโดยใช้สถานที่ศูนย์ฝึกกำลังสำรองและกรมการรักษาดินแดนซึ่ง
สถานที่ที่กรมการรักษาดินแดนจัดไว้ สามารถให้ประสบการณ์ที่เหมาะสมแก่ผู้เรียน ดังที่
กระทรวงศึกษาธิการ (2526) ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดอาคารสถานที่ไว้ว่า
อาคารสถานที่ของโรงเรียนเป็นส่วนประกอบของการเรียนการสอน โรงเรียนจะต้องจัด
อาคารสถานที่ให้สนองหลักสูตร โดยการจัดประสบการณ์ภายในโรงเรียนไว้ให้นักเรียนได้
ศึกษานอกห้องเรียน

การเตรียมบริการแนะแนว ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ผู้บริหารจัด
บุคลากรเพื่อทำหน้าที่แนะแนวเกี่ยวกับการเป็นนักศึกษาวิชาทหาร และมีการประชุมให้
ความรู้แก่ครูแนะแนว สอดคล้องกับการเสนอแนะของ วิจิตร วรุตขางกุล และ สุทธิญา
ธีระกุล (2532) เพื่อให้การจัดกิจกรรมดำเนินไปด้วยดีนั้น ผู้บริหารควรมีการแนะแนว
เกี่ยวกับกิจกรรม ซึ่งการแนะแนวมีความสำคัญต่อนักเรียนมัธยมศึกษามากดังที่
วิชัย ราษฎร์ศิริ (2526) กล่าวไว้ว่า การแนะแนวจะช่วยระดับประดองให้นักเรียน
จำนวนมากแก้ปัญหาของตนได้อย่างเหมาะสม ช่วยให้นักเรียนทราบความสนใจ ความถนัด
ของตนเองช่วยให้นักเรียนรู้จักสิ่งที่ตนจะเลือก และช่วยนักเรียนตัดสินใจได้อย่างเหมาะสม

การเตรียมการวัดผลประเมินผลตามหลักสูตรนักศึกษาวิชาทหาร ผลการวิจัย
พบว่ากรมการรักษาดินแดนได้เตรียมเจ้าหน้าที่รับผิดชอบการวัดผลประเมินผลตามหลักสูตร
นักศึกษาวิชาทหาร และมีการประชุมอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการวัดผล
ประเมินผลตามหลักสูตรนักศึกษาวิชาทหาร ทำให้การเตรียมการวัดผลประเมินผลตาม
หลักสูตรนักศึกษาวิชาทหารไม่มีปัญหา การเตรียมการวัดผลประเมินผลตามหลักสูตรเป็น
สิ่งที่ดีและควรปฏิบัติเพื่อสรุปผลการศึกษาดังที่ อธิพร ศรียมภ (2523) กล่าวไว้ว่า
การประเมินผลการศึกษา หมายถึงกระบวนการในการตัดสินใจ ติราคาหรือสรุปเพื่อพิจารณา
ความเหมาะสม หรือหาคุณค่าของลักษณะ พฤติกรรมและสิ่งของว่าดีเพียงใด โดยอาศัย
ข้อมูลหรือรายละเอียดที่ได้จากการวัดผลเป็นหลัก

ปัญหาการเตรียมการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรนักศึกษาวิชาทหาร

จากสภาพการเตรียมการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรหลาย ๆ ด้าน

พบว่ายังมีปัญหาบางประการที่สมควรนำมาอภิปราย ได้แก่

ปัญหาในการเตรียมบุคลากรของกรมการรักษาดินแดน ผลการวิจัยพบว่ามีปัญหาเนื่องจากครูฝึกสอนไม่เพียงพอกับจำนวนนักศึกษาวิชาทหาร ครูผู้สอนขาดความรู้เตรียมจัดบุคลากรไม่ตรงตามวุฒิ ประสบการณ์ สอดคล้องกับผลการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพและสมรรถภาพนักศึกษาวชิราวุธ (จำนง นวลผ่อง , 2533) พบว่าโอกาสในการคัดเลือกครูฝึกสอน เนื่องจากตำแหน่งต่าง ๆ ของหน่วยทหาร หน่วยไม่มีเอกภาพในการบรรจุได้เองขึ้นอยู่กับหน่วยเหนือและแหล่งผลิตบุคลากรของกองทัพบกจะจัดสรรมาให้ ฉะนั้นโอกาสการคัดเลือกครูฝึกสอนจึงกระทำได้เฉพาะการ การคัดเลือกตัวบุคคลที่มีอยู่ภายในหน่วยที่ได้บรรจุมาแล้วเท่านั้น มิใช่คัดเลือกก่อนบรรจุเข้ามา แต่มีอีกประการหนึ่งที่มีโอกาสก็คือ การปรับย้ายกำลังจากหน่วยอื่นที่ขอย้ายมาบรรจุในตำแหน่งครูฝึกสอน กรมการรักษาดินแดนสามารถตรวจสอบคุณสมบัติและบุคลิกภาพได้ แต่ก็มีจำนวนน้อยมาก ส่วนใหญ่ถูกหน่วยเหนือยึดเย็บก ถึงแม้ว่าตามระเบียบการย้ายไม่ว่าส่วนภูมิภาค หรือ ส่วนกลาง การขอกำลังพลในแผนการฝึก กรมการรักษาดินแดนจะต้องถามความเห็นชอบจากกรมการรักษาดินแดนในฐานะเหล่าสายวิชาการก่อนก็ตาม ก็ไม่สามารถจะตรวจสอบได้เพราะหน่วยที่ไม่ต้องการยืนยันคุณภาพมา จึงทำให้นายทหาร นายสิบบางนายมีคุณลักษณะไม่เหมาะสมที่จะเป็นครู มีความรู้ไม่พอขาดประสบการณ์ทางทหาร บางนายเป็นผู้สูงอายุ วินัยหย่อนยานขาดความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงาน ขาดการปรับปรุงตนเองซึ่งทำให้ครูฝึกที่มีน้อยอยู่แล้วอยู่ในสภาพที่น้อยลงไปอีก

ปัญหาการเตรียมการรับสมัคร ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาวชิราวุธมีปัญหาเนื่องจากเอกสารการรับสมัครไม่ชัดเจน สถานที่ไม่สะดวก แออัด สับสน ส่วนกรมการรักษาดินแดน พบปัญหาเนื่องจาก วัสดุ อุปกรณ์ไม่เพียงพอ สถานที่ไม่เหมาะสม เจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ ความร่วมมือไม่เพียงพอ และการประสานงานไม่ทั่วถึง ซึ่งปัญหาสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พ.อ.จำนง นวลผ่อง (2533) พบว่าความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับหน่วยรับผิดชอบการฝึก ให้ความร่วมมือน้อยมาก ทั้งนี้เนื่องจาก

1. การประสานงานระหว่างกระทรวงศึกษาธิการร่วมกับฝ่ายทหารเกี่ยวกับกิจการรักษาดินแดน แม้ได้ประชุมกันหลายครั้งแต่ยังไม่บังเกิดเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน การประชุมเป็นไปอย่างการปฏิบัติเป็นไปอีกอย่าง ทั้งนี้เพราะสถานศึกษามีจำนวนมาก ไม่เข้าใจนักศึกษาวชิราวุธ ซึ่งเป็นกำลังสำรองของชาติ ดงมองเพียงว่านักศึกษา

วิชาทหารฝึกเพื่อเอาสิทธิ์เท่านั้น การจัดวันปฏิบัติต่าง ๆ ของกิจกรรมนักศึกษาวิชาทหาร เป็นไปด้วยความเขลาคล้ำเขำ

2. สถานศึกษาแต่ละแห่งมีผู้กำกับนักศึกษาวิชาทหาร เพื่อประสานงานกับ กรมการรักษาดินแดน แต่สถานศึกษาไม่ให้ความสำคัญกับผู้กำกับนักศึกษาวิชาทหารเท่าที่ควร ส่วนใหญ่จะไม่ได้รับการสนับสนุนในเรื่องความถี่ความชอบประจำปี เนื่องจากผลงานจะให้ กับฝ่ายวิชาการหมด ทำให้ผู้กำกับนักศึกษาวิชาทหารไม่มีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน งานจึงไม่ได้ผลเท่าที่ควร หากควบคุมบ้างไม่ควบคุมบ้าง

3. การเข้ามาประสานงานในหน่วยงาน ทั้งหน่วยฝึกและหน่วยติดต่อกอง ทางธุรการในความรู้ลึกของพลเรือน (ครู) เข้ามาหากทำให้ไม่อยากเข้ามาประสานงาน ดงปล่อยให้ปัญหาบางปัญหา ไปสถานศึกษาเองแล้วแก้ภายหลัง

ปัญหาการเตรียมเอกสารประกอบหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า กรมการรักษาดินแดนมีปัญหา เนื่องจากวัสดุ อุปกรณ์ในการเตรียมเอกสารประกอบ หลักสูตรไม่เพียงพอ และครูขาดความรู้ในการเตรียมเอกสารประกอบหลักสูตร สอดคล้อง กับผลการวิจัยของ พ.อ.จ่านง นวลทอง (2533) ครูฝึกยังต้องการ การอบรมทาง การสอน การเตรียมเอกสารประกอบหลักสูตร เพื่อให้การเรียนการสอนเป็นมาตรฐาน เดียวกัน

ปัญหาการเตรียมสื่อ อุปกรณ์ ผลการวิจัยพบว่า กรมการรักษาดินแดนมีปัญหา เนื่องจาก อุปกรณ์ สื่อไม่เพียงพอและครูขาดความรู้ในการจัดทำสื่อ อุปกรณ์ สอดคล้อง กับผลการวิจัยของ พ.อ.จ่านง นวลทอง (2533) ที่มีจำนวนมาก การใช้อุปกรณ์ เครื่องช่วยฝึกเป็นไปอย่างจำกัด และในการอบรมครูประจำปีจะต้องบรรจุวิชาการใช้ เครื่องช่วยฝึกและสื่อการสอนในบทเรียนด้วย เพราะครูทุกคนต้องมีเทคนิคในการใช้สื่อ อุปกรณ์ได้ดีจึงจะเป็นสื่อเราแก่นักศึกษาวิชาทหารผู้เข้ารับการฝึก

ปัญหาการเตรียมสถานที่ที่ใช้สอนและฝึก ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียน ส่วนใหญ่มีปัญหาเนื่องจากการประสานงานยังไม่ดีพอ การจัดทำตารางสอนยังไม่เอื้อต่อการ ไปสถานที่สอนและฝึกของกรมการรักษาดินแดน และนักศึกษาวิชาทหารยังขาดความสนใจ สถานที่ส่วนกรมการรักษาดินแดนมีปัญหา เนื่องจากอาคารสถานที่ไม่เพียงพอ การ ประสานงานยังไม่ดีพอ และนักศึกษาวิชาทหารไม่สนใจสถานที่สอนและฝึก การเป็น

นักศึกษาวิชาทหารนับเป็นกิจกรรมนักเรียนประเภทหนึ่ง ซึ่งศักดิ์ ศรีทวีลิขิต (2519) ได้ในข้อคิดหลักในการจัดกิจกรรมนักเรียน เกี่ยวกับการใช้สถานที่ไว้ว่า การใช้สถานที่เพื่อจัดกิจกรรมต่าง ๆ ควรพยายามจัดในโรงเรียนเพราะสะดวกในการดูแล และส่งเสริมอีกทั้งควรกำหนดวันเวลาให้แน่นอนในการใช้สถานที่ เพื่อป้องกันการสับสนไม่ให้กิจกรรมซ้ำซ้อนกัน

ปัญหาการเตรียมบริการแนะแนว ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ขาดการวางแผนการบริการแนะแนว บุคลากรแนะแนวไม่เพียงพอ และไม่มีการอบรมเกี่ยวกับการแนะแนว สอดคล้องกับผลการวิจัยในโรงเรียนมัธยมศึกษาของ วิเชียร ภูสุวรรณ์ (2532) เชิดชัย เขียวสุทธิ (2533) ลักขณา คำตรง (2533) ซึ่งปัญหาการเตรียมบริการแนะแนวขาดการวางแผน ขาดบุคลากร ขาดการให้ความรู้เกี่ยวกับการแนะแนวซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า อาจารย์ประจำชั้นในโรงเรียนมัธยมศึกษาจะเป็นบุคลากรที่สามารถช่วยนักเรียนด้านการแนะแนวได้เป็นอย่างดี หากโรงเรียนจัดประชุมอบรมให้ความรู้แก่อาจารย์ประจำชั้นเกี่ยวกับการแนะแนว จะลดปัญหาการขาดบุคลากรลงได้ และควรจัดให้มีการประชุมวางแผนเกี่ยวกับการแนะแนวแก่คณะกรรมการแนะแนวภายในโรงเรียน

2. การดำเนินการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรนักศึกษาวิชาทหาร

สภาพการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรนักศึกษาวิชาทหาร

ในขั้นตอนการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร มีสภาพการดำเนินการที่น่าสนใจนำมาอภิปราย ดังนี้

การรับสมัคร ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารโรงเรียนได้กำหนดบุคลากรคือผู้กำกับนักศึกษาวิชาทหารให้ไปดูแลจัดหาใบสมัคร และแก้ปัญหาซึ่งสอดคล้องกับ วิจิตร วรุตขางกูร และ สุพิชญา ธีระกุล (2532) ได้เสนอแนะผู้บริหารเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมไว้ว่า การจัดกิจกรรมทุกประเภทต้องอยู่ในความควบคุมดูแลของผู้บริหารและครูอย่างใกล้ชิดของพยายามหลีกเลี่ยงความขัดแย้ง และปัญหาที่อาจเกิดขึ้น

การนำหลักสูตรไปใช้ ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารกิจการนักศึกษาวิชาทหารกรมการรักษาดินแดนจัดประชุมอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ความรู้แก่ครูผู้สอน เกี่ยวกับ

การนำหลักสูตรไปใช้ ส่งเสริมให้จัดทำแผนการสอน แผนการสอน จัดหาคู่มือการใช้หลักสูตร คู่มือการวัดผลประเมินผล ซึ่งเป็นภาระดำเนินการตามแนว การนำหลักสูตรไปใช้ ของ ชารี มดีศรี (2521) ซึ่งกล่าวไว้ว่า เริ่มจากการฝึกอบรมครูผู้สอนเพื่อให้เข้าใจหลักสูตรการนำไปใช้ในชั้นเรียน การใช้อุปกรณ์การสอนประกอบการเรียนการสอนให้เหมาะสมในแต่ละเนื้อหาวิชา การฝึกอบรมนี้เป็นหน้าที่ของผู้บริหาร กิจกรรมเหล่านี้ ปรแกรมการรักษาดินแดน ได้จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมการนำหลักสูตรไปใช้ จึงทำให้ไม่มีปัญหาในดำเนิน

การจัดการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารกิจการนักศึกษาวิชาทหาร กรมการรักษาดินแดน ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยยึดผู้เรียนเป็นหลัก ใช้วิธีสอนหลายวิธีรวมทั้งสอนตามประเพณีทหาร สอดคล้องกับบทบาทของผู้บริหารโรงเรียน ที่ต้องจัดการเรียนการสอนให้เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน (กรมวิชาการ , 2520) การใช้วิธีการสอนหลาย ๆ วิธีเป็นสิ่งดีเนื่องจากแต่ละบทเรียนควรมีความแตกต่างในเรื่องวิธีสอน จึงจะทำให้การเรียนการสอนประสบความสำเร็จยิ่งขึ้น การมีส่วนร่วมของนักศึกษาวิชาทหารในการเรียนการสอนนั้นนักศึกษาวิชาทหารตั้งใจฟังผู้สอน จดบันทึกและปฏิบัติตามคำสั่ง ซึ่งเป็นไปตามบทบาทของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมนักเรียน ดังที่ ประภาพรธรรม สุวรรณสุข (2525) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้เรียนต้องปฏิบัติงานให้ถูกต้องตามกฎข้อบังคับ

การใช้สื่อ อุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนไม่มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการใช้สื่อ อุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนนักศึกษาวิชาทหาร ส่วนกรมการรักษาดินแดนมีการส่งเสริมให้ครูฝึกใช้สื่อ อุปกรณ์ มีการสาธิตการสอนในกลุ่มวิชา เมื่อมีอุปกรณ์ใหม่ เชิญผู้ทรงวุฒิมานแนะนำการใช้สื่อ อุปกรณ์ส่งเสริมให้ใช้สื่ออุปกรณ์ให้เหมาะสมกับผู้เรียนและบทเรียน อุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนมีทั้งของจริงและเลียนแบบ ทั้งนี้เป็นแนวทาง ดังที่ Gerlach and Ely (1971) กล่าวไว้ว่า สื่อการสอนประเภทหนึ่ง ได้แก่ของจริง ตัวบุคคลรวมทั้งสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ๆ

กรมวิชาการ (2521) ได้กำหนดแนวทางในการเลือกสื่อการเรียนไว้

1. คำนี้ถึงสื่อการเรียนที่จะนำไปใช้นั้นให้ข้อเท็จจริงอย่างถูกต้อง

2. คำนี้ถึงคุณค่าในการเรียนรู้
3. เหมาะสมกับอายุ สติปัญญา และประสบการณ์ของนักเรียน
4. ตระหนักถึงผู้ที่อยู่เสมอ เพราะผู้ใช้ควรรู้ประโยชน์มากกว่า
5. ศึกษาคู่มือประกอบการสอน
6. สื่อการเรียนนั้นช่วยสร้างปัญหา หรือแก้ปัญหาอย่างหนึ่งอย่างใดหรือไม่
7. สื่อการเรียนที่นำมาใช้ส่งเสริมให้เกิดความคิดวิพากษ์วิจารณ์และก่อให้เกิดกิจกรรมร่วมกันในการเรียนการสอน
8. รู้จักวิธีการเก็บรักษาสื่อการเรียนต่าง ๆ ให้อยู่ในสภาพที่ดี และใช้ได้นาน

การวัดผลประเมินผลตามหลักสูตรนักศึกษาวิชาทหาร ผลการวิจัยพบว่า กรมการรักษาดินแดน ผู้บริหารกิจการนักศึกษาวิชาทหารได้ให้คำแนะนำปรึกษาผู้ฝึกซึ่งใช้วิธีการวัดผลหลายวิธี มีการวัดผลท้ายชั่วโมง วัดผลเมื่อจบบทเรียน วัดผลเมื่อจบภาคเรียน นำผลการเรียนรายงานให้โรงเรียนทราบ และนำผลการวิเคราะห์มาปรับปรุงการเรียนการสอน ผู้วิจัยเห็นว่ากรมการรักษาดินแดนมีการดำเนินการด้านนี้ได้เหมาะสม การวัดผลระหว่างเรียนและหลังเรียน เป็นวิธีที่สอดคล้องกับแนวปฏิบัติในการดำเนินการจัดการประเมินผล ซึ่งกำหนดให้ครูผู้สอนมีการวัดผลระหว่างเรียน และหลังเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ , 2524)

การบริหารแนะแนว ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ผู้บริหารได้จัดบุคลากร เพื่อแนะแนวนักเรียนเกี่ยวกับการเป็นนักศึกษาวิชาทหาร จัดเวลาให้และจัดเอกสารประกอบการแนะแนวผู้วิจัยเห็นว่า สอดคล้องกับการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายซึ่งโรงเรียนจำเป็นต้องจัดให้มีกิจกรรมแนะแนวอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 คาบ

การนิเทศและการติดตามผล ผลการวิจัยพบว่าในโรงเรียนส่วนใหญ่ผู้ทำหน้าที่นิเทศและติดตามผลการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรนักศึกษาวิชาทหาร คือผู้กำกับนักศึกษาวิชาทหาร และหัวหน้าหมวดกิจกรรมนักเรียน ส่วนกรมการรักษาดินแดน ผู้รับผิดชอบในการนิเทศติดตามผล คือผู้บริหารศูนย์ฝึกและหัวหน้ากลุ่มวิชา ผู้วิจัยเห็นว่า เป็นแนวปฏิบัติที่เหมาะสมในกรณีที่มีผู้รับผิดชอบการนิเทศและติดตามผล เนื่องจากการนิเทศ การศึกษานั้นผู้ทำหน้าที่จะแนะนำครูให้รู้จักปรับปรุงการสอน ช่วยพัฒนาครู (Good , 1959) แต่หากจะพัฒนาการสอนให้ก้าวหน้าควรมีวิธีการนิเทศที่เหมาะสม ซึ่งวิธีการนิเทศมีหลากหลายสามารถเลือกใช้ให้เหมาะสมแก่กรณี

ปัญหาการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรนักศึกษาวิชาทหาร

จากสภาพการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรนักศึกษาวิชาทหารหลาย ๆ ด้าน เหนียวยังมีปัญหาบางประการที่สมควรนำมาอภิปราย ได้แก่

ปัญหาในการรับสมัคร ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาของนักศึกษาวิชาทหารเกี่ยวกับการรับสมัคร คือสภาพร่างกายไม่ไคขนาด งบประมาณไม่เพียงพอและไม่ผ่านการทดสอบ บางสถานีสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พ.อ.จ่ามง นวลพอง (2533) ผลการตรวจร่างกายนักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 1 ส่วนกลาง 25,227 คน ไม่ผ่าน 353 คน คิดเป็นร้อยละ 1.4 และผลการทดสอบสมรรถภาพร่างกายนักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 1 ส่วนกลาง 25,227 คน ไม่ผ่าน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 0.06 ส่วนกรมการรักษาดินแดนมีปัญหา เนื่องจากผู้สมัครไม่เตรียมตัวให้พร้อม ไม่รักษาเวลาไม่ทำตามขั้นตอนและผูกพันกับนักศึกษาวิชาทหารดูแลนักศึกษาวิชาทหารไม่ทั่วถึง ผู้วิจัยเห็นว่าปัญหาเกิดจากการประสานงาน และความรับผิดชอบไม่พอเพียง หากผู้บริหารให้กำลังใจแก่ผู้รับผิดชอบและติดตามผลการประสานงาน จะทำให้ปัญหาหมดไปได้

ปัญหาการจัดการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่ากรมการรักษาดินแดน เอกสารไม่เพียงพอ บุคลากรที่เป็นผู้ฝึกมีจำนวนไม่เพียงพอ ขาดงบประมาณในการจัดหา ผู้ฝึก และการประสานงานยังไม่ดีพอ ผู้วิจัยเห็นว่าควรให้โรงเรียนเป็นผู้ร่วมรับผิดชอบให้มากขึ้น ซึ่งตามบทบาทของบุคลากรผู้เกี่ยวข้องในการเรียนกิจกรรมภาคเรียน ซึ่งในที่นี้คือนักศึกษาวิชาทหาร ประเภทธรรม สุวรรณสุข (2525) กล่าวไว้ว่านักเรียนควรช่วยบริจาควัสดุ อุปกรณ์หรือทุนทรัพย์ในบางโอกาส และผู้ปกครองนักเรียนหากโรงเรียนต้องการความช่วยเหลือทางด้านทุนทรัพย์หรืออุปกรณ์ต่าง ๆ ผู้ปกครองควรช่วยกันบริจาค เพื่อส่งเสริมให้การดำเนินงานของโรงเรียนสำเร็จได้ด้วยดี

ปัญหาการใช้สื่อ อุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่าสื่อ อุปกรณ์ ประกอบการเรียนการสอนนักศึกษาวิชาทหาร ไม่เพียงพอ ไม่อยู่ในสภาพพร้อม ทดลองใช้ ครูขาดความรู้ในการใช้สื่ออุปกรณ์ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พ.อ.จ่ามง นวลพอง (2533) ซึ่งกล่าวว่าเครื่องช่วยฝึกที่ใช้อยู่ในปัจจุบันไม่เพียงพอ กับจำนวนนักศึกษาวิชาทหารที่มีจำนวนมาก การใช้อุปกรณ์เครื่องช่วยฝึกเป็นไปอย่างจำกัด ถึงแม้ว่ากรมการรักษาดินแดนจะโอนงบประมาณเครื่องช่วยฝึกให้หน่วยที่สนับสนุนการฝึก

ก็ตาม การเสนอแนวเพื่อแก้ปัญหา คือควรมีหน่วยผลิตเครื่องช่วยฝึกโดยเฉพาะและขยาย
อัตรากำลังพลที่จะช่วยเหลือจัดทำให้มีจำนวนเพียงพอที่จะสนับสนุนครูฝึก - สอน มิใช่
สนับสนุนแค่อุปกรณ์ แล้วให้ครูฝึกสอนจัดทำเองก็จะเป็นต่างหน่วยต่างทำไม่มีมาตรฐาน
เพียงพอ และในการจัดซื้อจัดหาเครื่องช่วยฝึกถาวรจากเทคโนโลยีสมัยใหม่ ควรมี
คณะกรรมการดำเนินการประจำปีและมีแผนไว้ในปีต่อ ๆ ไปด้วยเพื่อจะได้จำนวนเพียงพอ
และตรงเนื้อหาวิชาที่จะทำการสอน

3. การติดตามประเมินผลการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรนักศึกษา วิชาทหาร

สภาพการติดตามประเมินผลการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรนักศึกษาวิชาทหาร

ในขั้นตอนการติดตามประเมินผลการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรมีสภาพ
การติดตามประเมินผลที่น่าสนใจควรนำมาอภิปราย ดังนี้

การติดตามประเมินผลการเตรียมการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร
ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีการติดตามประเมินผลการเตรียมการดำเนินการ
เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรนักศึกษาวิชาทหาร โดยผู้บริหารสอบถามจากผู้กำกับนักศึกษา
วิชาทหาร นักศึกษาวิชาทหาร และหัวหน้าหมวดกิจกรรมนักเรียน ผู้กำกับนักศึกษา
วิชาทหาร สอบถามจากนักศึกษาวิชาทหาร ผู้ฝึกนักศึกษาวิชาทหาร ผู้บริหารกิจการ
นักศึกษาวิชาทหาร กรมการรักษาดินแดน ส่วนนักศึกษาวิชาทหารเป็นผู้ให้ข้อมูลโดยตอบ
แบบสอบถาม ให้คำสัมภาษณ์ และถูกสังเกตโดยผู้ประเมิน สำหรับกรมการรักษาดินแดน
มีการติดตามประเมินผลการเตรียมการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรนักศึกษา
วิชาทหาร โดยสอบถามผู้บริหารกิจการนักศึกษาวิชาทหาร ผู้ฝึกนักศึกษาวิชาทหาร
นักศึกษาวิชาทหาร และศึกษาเอกสารสรุปรายงานผลการปฏิบัติ ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นการ
ดำเนินการที่เหมาะสม เนื่องจากการติดตามผลเป็นการตรวจสอบเพื่อให้งานการสอน
ดำเนินไปตามแผน และต้องทำเป็นระยะ ๆ เพื่อค้นหา อุปสรรค และความก้าวหน้า
ของการใช้หลักสูตร (กระทรวงศึกษาธิการ , 2526)

การติดตามผลการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า
โรงเรียนส่วนใหญ่มีการติดตามผลการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรนักศึกษาวิชาทหาร

โดยการสอบถามและตั้ง เหตุบุคคลกรผู้เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งศึกษาเอกสารสรุปการปฏิบัติงาน สำหรับกรมการรักษาดินแดนมีการมอบหมายคณะกรรมการติดตามผลการดำเนินการ เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรนักศึกษาวิชาทหาร และติดตามผลโดยสอบถาม ตั้ง เหตุบุคคลกร ผู้เกี่ยวข้อง ศึกษาเอกสารสรุปการปฏิบัติงาน จัดประชุมชี้แจงผลการปฏิบัติงาน นับเป็น การดำเนินการที่เหมาะสม เนื่องจากติดตามผลควรทำหลายวิธีการ (กระทรวง ศึกษาธิการ , 2526) ซึ่งมีวิธีการต่าง ๆ ได้แก่การติดตามตรวจสอบเอกสารต่าง ๆ และติดตามผลการปฏิบัติงาน

การประเมินผลการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร และการวิจัย พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีการประเมินผลการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร แต่สำหรับ กรมการรักษาดินแดนมีการประเมินผลการเตรียมการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรและประเมิน ผลการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร ผู้วิจัยเห็นว่าโรงเรียนควรมีส่วนร่วมในการ ประเมินผลการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร เพื่อมีส่วนร่วมรับผิดชอบปัญหาบางส่วน ที่โรงเรียนอาจช่วยเหลือได้ และกรมการรักษาดินแดนได้ทำการประเมินผลครบวงจร คือประเมินผลการเตรียมการและการดำเนินการ ทั้งนี้เพื่อปรับปรุงพัฒนางานให้ดีขึ้น

ปัญหาการติดตามประเมินผลการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรนักศึกษาวิชาทหาร

จากสภาพการติดตามประเมินผลการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร นักศึกษาวิชาทหาร จากการวิจัยพบว่าไม่มีปัญหาในการติดตามประเมินผลการดำเนินการ เกี่ยวกับการใช้หลักสูตร แต่โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีการประเมินผลการดำเนินการ เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรดังกล่าวแล้ว

ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรนักศึกษา วิชาทหารในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า การดำเนินการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร นักศึกษาวิชาทหารในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ยังมีปัญหาบางประการซึ่งทำให้การเรียนการสอนยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ครบทุกประการ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พ.อ.จ่านง นวลพอง (2533) ซึ่งวิจัยเกี่ยวกับการ พัฒนาคุณภาพและสมรรถภาพนักศึกษาวิชาทหาร พบว่านักศึกษาวิชาทหารยังขาดวินัย

ไม่สนใจการฝึกเท่าที่ควร เนื่องจากมีทัศนคติว่ามาฝึกเพียงเพื่อไม่ต้องเกณฑ์ทหาร ความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับหน่วยฝึกมีน้อย และผู้ฝึกส่วนหนึ่งขาดคุณสมบัติด้านการสอน และความเป็นตัวอย่างที่ดี ดังนั้นจึงควรมีการแก้ไข ปรับปรุงการดำเนินการเกี่ยวกับ การใช้หลักสูตรนักศึกษาวิชาทหาร โดยความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อปรับปรุงแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. โรงเรียนเป็นหน่วยที่มีความจำเป็นในการจัดกิจกรรมนักศึกษาวิชาทหาร ควรมีการดำเนินการเพื่อแก้ปัญหาดัง ๆ ดังนี้

1.1 ปัญหาการขาดบุคลากรเพื่อทำหน้าที่ผู้กำกับนักศึกษาวิชาทหาร เนื่องจาก การขาดขวัญกำลังใจของผู้ปฏิบัติหน้าที่นี้ (จำนง นวลทอง , 2533) ผู้บริหารควรให้ความสนใจและให้ความสำคัญแก่บุคลากรในหน้าที่นี้มากขึ้น ผู้สนใจจะปฏิบัติงานหน้าที่นี้อาจจะมีเพิ่มขึ้น และปัญหาบุคลากรไม่เอาใจใส่ปฏิบัติหน้าที่ประสานงานและควบคุมดูแล นักศึกษาวิชาทหารอาจแก้ไขให้หมดไปได้

1.2 การแนะแนวเกี่ยวกับการเป็นนักศึกษาวิชาทหาร โรงเรียนยังขาดการวางแผนแนะแนว ผู้บริหารการดูแลให้มีบุคลากรในคณะกรรมการแนะแนวให้มีจำนวนมาก เพียงพอกับการปฏิบัติงานติดตามให้มีการวางแผนก่อนดำเนินการ จะทำให้การทำงานด้านการแนะแนวมีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.3 การประเมินผล โรงเรียนควรมีการติดตามประเมินผลให้ครบวงจรโดย ประเมินผลการเตรียมการและการดำเนินการ เพื่อทราบปัญหาที่เกิดขึ้นและหาโอกาส ร่วมมือกับกรมการรักษาดินแดนเพื่อแก้ไขปรับปรุง เนื่องจากนักศึกษาวิชาทหารก็คือ นักเรียนในโรงเรียน โรงเรียนควรมีส่วนรับผิดชอบพัฒนางานนี้ด้วย

1.4 ปัญหาในการรับสมัครโรงเรียนควรเอาใจใส่การประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับนักเรียนให้มากขึ้นในรายละเอียดขั้นตอนการสมัคร และผู้กำกับนักศึกษาวิชาทหาร ควรดูแลนักเรียนให้ทั่วถึงยิ่งขึ้นในวันสมัคร

1.5 ปัญหาการประสานงาน ผู้บริหารโรงเรียนควรติดตามให้ผู้ประสานงาน ของโรงเรียนกับกรมการรักษาดินแดนได้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยดีโดยใช้เวลา อุปกรณ์และให้ กำลังใจในการปฏิบัติงาน

2. กรมการรักษาดินแดนซึ่งเป็นหน่วยปฏิบัติด้านการเรียนการสอน การฝึกนักศึกษา วิชาทหารควรมีการดำเนินการเพื่อแก้ปัญหา ดังนี้

2.1 ปัญหาบุคลากร บุคลากรผู้ทำหน้าที่เป็นครูฝึกมีจำนวนไม่เพียงพอ และขาดความรู้ ทักษะด้านการสอน การใช้สื่ออุปกรณ์ คณะผู้บริหารกิจการนักศึกษาวิชาทหาร กรมการรักษาดินแดนควรตระหนักถึงปัญหานี้ และประชุมปรึกษาเพื่อหาทางแก้ไขปัญหาลักษณะบุคลากรขาดความรู้ ทักษะการสอนและการใช้สื่ออุปกรณ์ อาจแก้ไขได้โดยวิธีอบรมฝึกปฏิบัติการ (Work shop) เพื่อให้ผู้สอนเกิดความรู้ทักษะในการใช้สื่อ อุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน และใช้วิธีการนิเทศการศึกษาเพื่อติดตามผลและพัฒนาจะทำให้ผู้สอนมีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น

2.2 ปัญหาการประสานงานไม่ทั่วถึง ผู้ปฏิบัติงานระดับผู้บริหารควรติดตามกำกับงานเป็นระยะ ๆ พร้อมกันนั้นสมควรที่จะจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินการสัมมนาผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการดำเนินการในการใช้หลักสูตรจากทุกหน่วยงาน เกี่ยวกับการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร ทั้งนี้เพื่อทราบปัญหาและร่วมมือแก้ไขปัญห

2.3 ปัญหาการขาดสื่อ อุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนควรแจ้งโรงเรียนให้ช่วยมีส่วนช่วยรับผิดชอบช่วยเหลือกรมการรักษาดินแดน เพราะการเรียนวิชาทหารเป็นการเรียนตามหลักสูตรในการจัดกิจกรรมนักเรียน อาจแก้ไขปัญห

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาสภาพการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรนักศึกษาวิชาทหารในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในต่างจังหวัดเพื่อเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการดำเนินการอันจะเป็นข้อมูลสำหรับการปรับปรุงการจัดกิจกรรมรักษาดินแดนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ควรมีการศึกษาสภาพการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรนักศึกษาวิชาทหารในระดับอุดมศึกษา